

A JASSI—KISENYEV-I CSATA

(1. *Marijewszkij szovjet ezredes tanulmányá alapján.*)

A Szovjet nagy honvédelmi háborújának negyedik évét sikeres, nagy bekerítő csaták jellemzik. Ezek közül a Jassi, Kisenyev-i csata volt a legeredményesebb.

Az azt megelőző februári Bug és Krim-i győzelmek felszabadították Kelet-Ukrajnát és ezzel a Szovjet hadsereg egyrészt a Kárpátok előterébe (2. ukrán hadsereg), másrészt a Dnyeszter alsó-folyása mentére került (3. ukrán hadsereg). Ezzel egyszersmind Románia határára is ért. Itt gyülekezett az 1944. évi nyári nagy támadásra.

Ezt az arcvonalszakaszt németek részéről a Dél-Ukrajna-i hadseregcsoport védte. (26 román és 25 német hadosztály; a 6., 8. német és a 3., 4. román hadseregek).

1. *A védelem jellemzése:*

A Prut és Szeret közötti seregtestek az olajvidék és a román főváros felé vezető utat, a Dnyeszter melletti pedig a Duna delta és Bulgária felé vezető utat védték. Az egész hadseregcsoport kiterjedése 500 km. (51 seregtest). Sulyom 7—8, egyéb helyen 12 km-es kiterjedésben védték a német és román hadosztályok. Km-ként 13, Sulyon 25—27 löveg volt tüzelőállásban.

A német-román védőállás jól kiépített és kellően mély volt.

A védelmet folyók erősítették. Figyelésre kiváló uralkodó pontok álltak rendelkezésre. A védőállásokban 2—3 kiépített árok volt. Sulyon 4—5 ároksor is volt egymás mögött. Az ellenállási öv 6—8, Sulyon 10—15 km mély volt. A védelmet helyenként román államerődítések is kiegészítették.

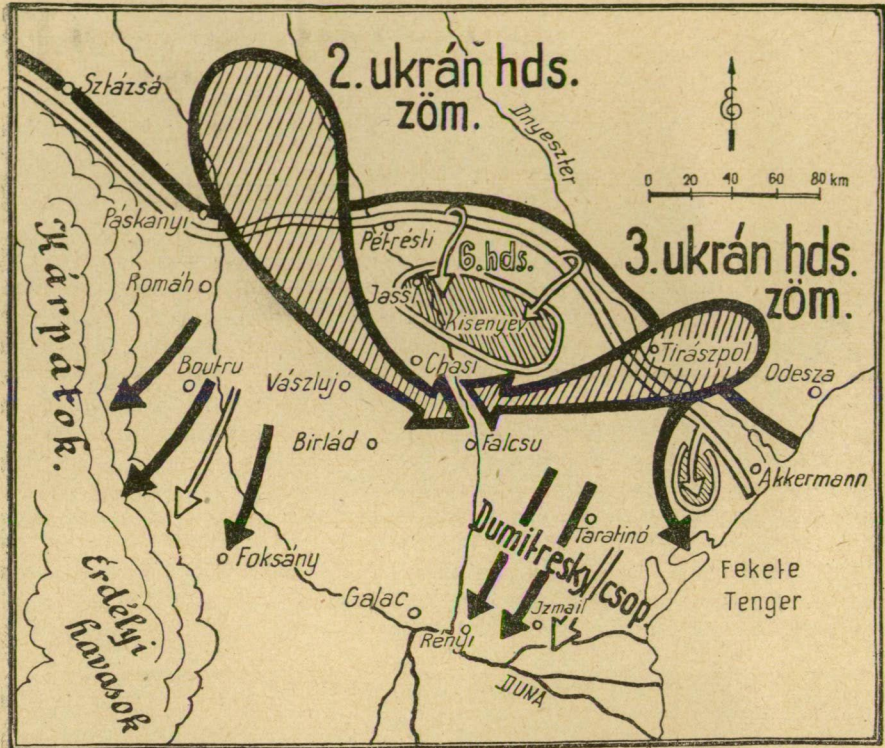
A sulyon küzdő 6. német hadsereg védőállásának nagy hátránya, hogy a hátában folyik a Prut.

A Szovjet haderő lélekszámban és hadműveleti egység számban gyengébb, de technikai fölényben volt.

2. *Szovjet hadműveleti terv:*

(és a hadműveletek tényleges lefolyása).

A német, román seregtestek védelmének súlya Kisenyevtől É-ra eső területen, tehát közepén volt. Ezt a zömöt két oldali átkarolással



tervezte a szovjet haderő megtámadni. Jobbról a Szeret és a Prut között Falcso irányába Malinovszky tábornok hadserege, balról Tiraszpol területéről a Dnyeszter-en át Falcso irányába Tolbuchin tábornok hadserege támadott. A támadás területét olyan területet választottak ki, ahol főleg román csapatok védtek.

A hadműveleti terv klasszikusan egyszerű, határozott, igen komoly súlyképzést jelent. Így mint a második világháború egyik legnagyobb vonalú hadműveleti tervét kell tekinteni. A két oldali átkarolásnak, — mint a megsemmisítés eszközének — egyik iskolapéldáját látjuk benne.

3. A csata lefolyása:

Nagy tüzéségi előkészítés, lendületes támadás, erős légitámadás, páncélosok rugalmas alkalmazása a támadást teljesen a tervnek megfelelő ütemben vitte előre. Az áttörés tervszerűen sikerült és minden helyi ellenállást azonnal leküzdöttek. Így a támadás harmadik napján a szovjet csapatok már üldözésbe mentek át.

Jellemző a német rugalmatlan — és a háború e szakaszában már — teljesen gondolat és léleknélküli hadműveleti vezetésére az, hogy csapataiknak a feltétlen helybenmaradást parancsolták.

E csata mintapéldája annak, hogy rugalmatlan védelem, még a legszívósabb ellenállás mellett is mennyire célját téveszti. A feltétlen helybenmaradási parancs gondolkodás nélküli végrehajtásával a német erők, de főleg a 6. hadsereg szilárdan kitartott és a két szárnyán történt betörés után semmi ellenintézkedést sem tett.

Magatartása természetesen tökéletesen beillett a szovjet hadvezetés tervébe és az ő szilárd kitartásuk egyik tényezője lett a sikernek és annak, hogy a kétoldali átkarolás teljes bekerítéssé változhatott.

A két átkaroló szárny találkozásának pontja az arcvonaltól kb. 120—140 km. mélységben volt. E pont eléréséhez a csapatoknak a kiindulási helyüktől számítva kereken 150 km-es utat kellett megtenniük. E 150 km-es utat a zömök 3 nap alatt tették meg.

Mint ahogy Napoleon is bakáinak lábával nyerte meg a döntő csatáit; nyugodtan mondhatjuk, hogy Tolbuchin és Malinovszky tábornok is katonáik lábával, illetve korszerűen mondva, motorral nyerték meg a csatát.

A német főparancsnokság akkor adta ki a visszavonulási parancsot, amikor a zöme visszavonulási útja már el volt vágva. Mialatt a főerő bekerítése sikerült, jobb szárnyon a Kárpátok előterében, közepe a Szeret és Prut torkolatánál törtek már előre a gyorscsapatok, a román Akkerman területén pedig bekerítették a román hadseregből tetemes erőket.

4. *Bírálat:*

Jellemzője és szépsége e hadműveletnek, hogy a szovjet felső vezetés nagyvonalúan, — a hatalmas zsákok felszámolása alatt — megtalálta az ellenség teljes megsemmisítésének útját és talált erőt arra, hogy a szétzilált ellenségnek nyugtot nem hagyva, azt a Duna deltája és Románia belseje felé tovább üldözze. Ez a hatalmas bekerítő csata utat nyitott egyrészt a Kárpátok átjárói, másrészt a Balkán mélye felé. Csak a német erőkből 22 hadosztályt teljesen megsemmisítettek.

5. *A csata eredménye:*

1. Moldva felszabadult.
2. Német-román szövetség megbomlott és Románia hadat üzent Németországnak és Magyarországnak.
3. Megbomlott a német-bolgár szövetség, Bulgária szintén hadat üzent a németeknek.
4. Megnyílt az út Magyarország felé.
5. A jugoszlávokkal helyreállt a szárazföldi kapcsolat.

Király Béla